

Sygn. akt III UK 83/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krystyna Bednarczyk (przewodniczący)

SSN Jerzy Kwaśniewski

SSN Herbert Szurgacz (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania J. N.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 września 2006 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w .
z dnia 9 marca 2006 r., sygn. akt III AUa .../06,

1. oddala skargę kasacyjną

**2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w R. kwotę
120 zł. oraz 22% tej kwoty jako podatek od towarów i usług na
rzecz adwokata W. S. z tytułu pomocy prawnej udzielonej z
urzędu.**

U Z A S A D N I E

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. w wyroku z dnia 9 marca 2005 r. oddalił apelację J.N. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. z dnia 18 listopada 2005 r., oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 25 października 2004 r., odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i ich prawna ocena: Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. decyzją z 25 października 2004 r. odmówił J. N. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że z orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z 14 października 2004 r. wynika, że wnioskodawczyni jest zdolna do wykonywania pracy zarobkowej.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła J.N. Według niej, lekarz orzecznik ZUS dokonał oceny stanu zdrowia niezgodnie ze stanem faktycznym. Do odwołania dołączyła wypis orzeczenia o stopniu niepełnosprawności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w D. z 16 sierpnia 2004 r.

W toku postępowania Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii zespołów biegłych lekarzy sądowych - specjalistów z zakresu: diabetologii, neurologii oraz kardiologii i ortopedii na okoliczność oceny stanu zdrowia wnioskodawczyni i ustalenia, czy uzasadnia on uznanie jej za co najmniej częściowo niezdolną do pracy, określenia charakteru ewentualnej niezdolności i daty jej powstania. Pierwszy zespół biegłych stwierdził u badanej cukrzycę typu II o stabilnym przebiegu, wyrównane nadciśnienie tętnicze, przewlekły zespół bólowy kręgosłupa w okresie remisji objawów, przewlekły pourazowy zespół bólowy barku lewego również w okresie remisji, stan po urazie lewej dłoni, bóle głowy naczyniopochodne oraz przebytą niewydolność tarczycy. Drugi zespół biegłych lekarzy sądowych - specjalistów z zakresu ortopedii i kardiologii, stwierdził występowanie u badanej - poza schorzeniami stwierdzonymi przez pierwszy zespół - nadciśnienie tętnicze II⁰, przewlekłą chorobę niedokrwinną serca, osteoporozę oraz zespół bólowy kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego na tle zmian zwyrodnieniowych. Lekarze biegli zgodnie uznali, że występujące u wnioskodawczyni schorzenia nie powodują jej niezdolności do pracy. Przebieg cukrzycy po hospitalizacji w

2003 r. jest bowiem stabilny, a nadciśnienie tętnicze nie powoduje powikłań narządowych, to jest, przerostu mięśnia lewej komory i objawów zastoinowej niewydolności serca, z kolei występujący zespół bólowy kręgosłupa i barku lewego pozostają w okresie remisji, a stan po urazie dłoni lewej nie powoduje zaburzeń zdolności chwytnej.

Sąd Okręgowy podzielając opinie biegłych wyrokiem z dnia 18 listopada 2005 r. oddalił odwołanie. W ocenie tego Sądu, w obecnym stanie zdrowia J. N. jest zdolna do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Oznacza to, że nie spełnia ona koniecznego warunku do nabycia prawa do świadczenia rentowego. Odnosząc się do dołączonego do odwołania orzeczenia o niepełnosprawności, stwierdził, że „wnioskodawczyni nie może skutecznie powoływać się na orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 16 sierpnia 2004 r. , bowiem zasady orzekania o niepełnosprawności są inne niż orzekania o niezdolności do pracy, a orzeczenie o niepełnosprawności nie może być podstawą do przyznania renty....”.

W apelacji od wyroku Sądu Okręgowego J. N. zarzuciła, że jego wydanie nastąpiło z naruszeniem art. 233 k.p.c. W uzasadnieniu podniosła, że Sąd nie odniósł się do dołączonego do akt sprawy orzeczenia o niepełnosprawności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, co miało decydujący wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację. Zwrócił uwagę, że J. N. zakończyła wykonywanie zatrudnienia w charakterze sprzedawcy 31 lipca 2002 r. Po tej dacie do 25 stycznia 2003 r. pobierała zasiłek chorobowy. Oznacza to, że, aby mogła skutecznie ubiegać się o prawo do świadczenia rentowego, to jej co najmniej częściowa niezdolność do pracy musiałaby powstać przed dniem 25 lipca 2004 r., to jest, nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ukończenia pobierania zasiłku chorobowego. Przeprowadzone postępowanie dowodowe i ocena dowodu z opinii dwu zespołu biegłych lekarzy sądowych dawała podstawę do ustalenia, że stan zdrowia wnioskodawczyni nie uzasadnia uznania jej za niezdolną do pracy. Z opinii biegłych wynika, między innymi, że ostanía hospitalizacja wnioskodawczyni, która miała miejsce w 2003 r., doprowadziła do wypisu jej ze szpitala w stanie ogólnym dobrym - po ustabilizowaniu poziomu cukru. Również przebyty pourazowy zespół bólowy barku lewego, jak i przewlekły zespół bólowy kręgosłupa, został określony jako pozostający w remisji. Odnosząc się do kwestii nieuwzględnienia orzeczenia Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w D. z 16 sierpnia 2004 r.,

Sąd wyraził pogląd, że jakkolwiek przy ocenie zdolności do pracy nie można pomijać orzeczenia stwierdzającego umiarkowany stopień niepełnosprawności, to wnioskodawczyni została zaliczona do tego stopnia niepełnosprawności od 1 sierpnia 2004 r. Orzeczenie o niepełnosprawności pozostaje zatem bez wpływu na rozstrzygnięcie, ponieważ 18 miesięcy od zakończenia pobierania przez nią zasiłku chorobowego upłynęło 25 lipca 2004 r.

Wyrok ten zaskarżyła skargą kasacyjną J. N. Wskazując jako jej podstawę naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 57 pkt 1 w związku z art. 12 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) w związku z art. 4 ust. 2 oraz art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 ze zm.) – poprzez błędną wykładnię powołanych przepisów oraz wyrażenie poglądu, że wnioskodawczyni jest zdolna do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji, pomimo, że zgodnie z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności jest ona niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym a jej niepełnosprawność istnieje od 2000 r., jej pełnomocnik wniósł o „uchylenie zaskarżonego wyroku i jego zmianę poprzez przyznanie wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy” oraz o przyznanie kosztów udzielonej pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej skarżąca podniosła, że istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy ma orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z 16 sierpnia 2004 r. Zgodnie z tym orzeczeniem, J. N. została zaliczona do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym do 31 sierpnia 2006 r., przy stwierdzeniu że niepełnosprawność istnieje od 2000 r. Sąd nie może pomijać przy ocenie niezdolności do pracy warunkującej prawo do renty orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, gdy zarówno niepełnosprawność, jak niezdolność do pracy stwierdzane są przy zachowaniu zdolności do zatrudnienia w warunkach specjalnie stworzonych na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu. Bez znaczenia jest zatem data zaliczenia osoby do kategorii osób niepełnosprawnych, co w sprawie jest o tyle istotne, że wedle orzeczenia niepełnosprawność skarżącej istnieje od 2000 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania, co oznacza, że Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi dokonanyymi przez Sąd II instancji. W oparciu o opinie biegłych Sąd ten ustalił, iż wnioskodawczyni nie jest osobą niezdolną do pracy. Sąd ustalił również, że wnioskodawczyni zaprzestała wykonywania zatrudnienia w charakterze sprzedawczyni 31 lipca 2002 r., a po tej dacie pobierała zasiłek chorobowy do dnia 25 stycznia 2003 r. Stosownie do art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy o r. i e. z FUS, aby móc skutecznie ubiegać się o rentę, niezdolność wnioskodawczyni do pracy musiałaby powstać najpóźniej 18 miesięcy od daty ukończenia pobierania zasiłku chorobowego, tj. przed dniem 25 lipca 2004 r. W tym kontekście skarżąca twierdzi, że orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności została zaliczona do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym i że niepełnosprawność datuje się od 2000 r., co w zasadniczy sposób determinuje sposób wykładni przepisów ustawy o e. i r. z FUS w zakresie pojęcia niezdolności do pracy i pozostałych przesłanek prawa do renty.

Sąd Najwyższy wypowiadał się już w kwestii relacji między pojęciem niezdolności do pracy w rozumieniu ustawy o r. i e. z FUS a pojęciem niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 ze zm.). W szczególności w orzeczeniu z 20 sierpnia 2003 r., II UK 386/02 (OSNP 2004 nr 12, poz. 213) Sąd Najwyższy podkreślił, że na gruncie obowiązującego prawa nie można utożsamić wymienionych pojęć, względnie negować występowania między nimi różnic. Niepełnosprawność oznacza nie tylko naruszenie sprawności organizmu, ale również utrudnienie, ograniczenie bądź niemożność wypełniania ról społecznych jako elementu uczestnictwa w życiu społecznym. W orzeczeniu z dnia 28 stycznia 2004 r. II UK 222/03 (OSNP 2004 nr 19, poz. 340) Sąd Najwyższy stwierdził, że przy ocenie niezdolności do pracy warunkującej prawo do renty nie może być pomijane orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Nie występuje tu jednak automatyzm (zob. postanowienie SN z 19 kwietnia 2005 r. II UK 235/04).

Orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w D. z dnia 16 sierpnia 2004 zalicza wnioskodawczynię do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności od dnia 10.08.2004 r. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji

zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu niepełnosprawnych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Powołane orzeczenie stwierdza istnienie u wnioskodawczynie niepełnosprawności od 2000 r., jednak bez ustalonego stopnia tej niepełnosprawności. W świetle przeprowadzonych dowodów z opinii biegłych, którzy stwierdzili poprawę stanu zdrowia i zdolności wnioskodawczynie do pracy w okresie przed wydaniem opinii, należy przyjąć, iż stwierdzona w orzeczeniu niepełnosprawność od 2000 r. mogła nosić charakter lekkiej niepełnosprawności, która nie jest równoznaczna z istnieniem częściowej niezdolności do pracy.

Z przytoczonych motywów, na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku